

„Soča“ izhaja vsak potek in velj po pošti prejemana ali v Gorici na dnm pošiljana:

Vse leto f. 1.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „pr. slanicah“ se plačuje za navadno tristo: no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večje širke po prostoru

SOČA

Soča se dobivajo po 8 kr. v kraljevskih pisarnah na Starem trgu in v Neraški ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah h. št. 10.

Imajo pa se pošiljajo vredništvu, naročnika pa opravnika „Soče“, č. g. Andreju Tabaj-u Via Canonica N. 8 v St. Roku v Gorici.

Rekopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se očita pri opravištvu.

Vabilo na naročbo.

Ker se bliža konec leta, vabimo gg. naročnike, naj blagovoljijo za časa se naročiti na naš list, kakor tudi prisadevati si, da nam pridobijo novih naročnikov.

Z novim letom začne „Soča“ svoj dvajseti letnik. Kakor je bila v preteklosti breznačelna, tako se bo v prihodnje trudila, da povsod in vselej svesta ostane krščanskim načelom.

Kakor upamo, bodo vsi, ki trezno mislijo, prej ali kasneje sprevideli, da se je „Soča“ z novim vredništvom postavila na edino pravo stališče. Ne bojimo se: z mirnim srcem gledamo v prihodnost.

Vredništvo „Soče“.

„Stari“ pa „mladi“.

To je pa preučeno! Gospoda v mestu ne zna pisati za nas kmeto. Kaj pa je to: avtoriteta anarhija, radikalno in vedi ga še kaj! — Tako si se, kakor sem zvedel, hudoval, ko si v nedeljo popoldne mučil so z vvodnim člankom zadnje naše „Soče“. Tudi pod vrsto, v „listku“, nisi našel ničesar, da bi se bil vsaj enmalo razvedril.

No, ti bi pa najbrže hotel, da bi ne pisali o drugem, kakor o krompirju, fižolu, o zmanjšani davkov, o zidarjih in čevljarjih! Ne veš pa, kaj pravi sv. pismo? Človek ne živi le o kruhu, ampak tudi o besedi. Tako je.

Zdaj pa poglej dobro, kaj smo danes napisali za vvodni članek: „stari pa mladi“! Kolikokrat je danes slišati te besede! Cel svet se je začel ločiti mej stare in mlade; v sredi neče ostati nihče. Kaj pa to pomeni? Stavil bi jaz, da tega še ne veš, akoravno bereš „Sočo“ morda vže odkar izhaja.

Ko govorimo dandanes o „starih“ in „mladih“

v politiki, ne smemo misliti na starost po letih; „stari“ se prišteva lahko tudi tisti, ki je na letih mlad, „mladi“ pa tudi tak, ki je na letih star. To si nekako lahko pojasniš iz sv. pisma. Tam nekje v bukvalah stare zaveze beremo, da je imel kralj Savel, ko je začel Izraelce vladati, eno leto, akoravno jih je imel vže celih štirideset; nadalje pravi sv. pismo, da je kraljeval dve leti, in vendar je kraljeval drugih štirideset. Glej, bil je o smrti vže staro od osemdeset let, in vendar, kakor računai sv. pismo, imel je le — tri leta! Če bi to taj proložili to na naše čase, rekli bi: „Savel, na letih star, prišteval se je v politiki „mladim“.

Pa rekli smo vže skoraj preveč; ker ko bi bil kdo preradoveden, bi koj nadalje vprašal, kaka je bila politika kralja Sava, češ, s tega bo spoznal tudi politiko naših „mladih“.

No, ker smo vže pri tem, pa odgovorimo. Nič kaj prida nam ne pripoveduja sv. pismo o kralja Sava politiki. Pleše je imel sicer velike, pameti pa malo, glavo je nosil visoko, da se ga je videlo izmej cele množice, a veljalo je tudi pri njem, kar pravi še dandanes pregovor: da v visoki glavi je — slama. Za preroka Samuela in za duhovno je porajtal malo ali nič. Ne da bi jih povprašaval za svet, delal je po svoji glavi. Bahal se je pa nad Savel. Drugim ni privoščil slave, vse je hotel le za-se. Zato je bil nevoščljiv Davidu, ko je ta vbil Goljata, in proganjal ga je na vso zvite načino. Pa tudi Biga se ni bal, akoravno ga je izmej ovac poklical za prvega kralja. Skrbel je pa pridno za svoj — žep. Ko mu je vka-zal Bog v vojski proti kralju Agagu vso, kaj mu v roke pride: ovce, domačo živino, obleko itd. pokončati, je lepo odbral za-se, kar je bilo najboljšega — drugo pa, kar je bilo slabega, je pokončal.

Sploh mladi so bili vže v starem zakonu kaj slabi politiki. Tako so n. pr. po smrti kralja Salomona „stari“ svetovali njegovemu sinu Roboamu, naj bi olajšal ljudstvu breme, ako hoče, da ga bo vbovalo. „Mladi“ so mu pa rekli: „Nič ne, ampak le še bolj

zatiraj ljudstvo.“ (Na Gorškem bi rekli nekako: Le zidaj „nobel“ norišnico, da navališ na kmeta še večo butaro dolga.) Reveš poslušal je „mlade“ in — izgubil je malo da ne celo kraljestvo.

Vidiš, taki so bili vže v starem zakonu „mladi“. Tudi v novem niso boljši. Le nekaj zgledov. „Mladi“ imajo na Nemškem. In kaj hočejo ti? Vojsko in vojsko, denar in denar, dolg na dolg, samo sa to, da bi zedinili vse Nemce, nič ne do, da bi se s tem drugim godila krivica in da bi s vojsko tudi nemškega kmeta in rokodelca pahnili v revščino! „Mladi“ nahajamo v Italiji. Saj novo italijansko kraljestvo se imenuje samo „la giovine Italia“ — mlada Italija. Zakaj? Vstvarili so jo „mladi“. Te mlade je svoje dni zbral v veliko društvo neki Mazzini, ki je prisegel, da se mora Avstrija razdejati. Podšuntal je vse „mlade“, nastal je punt, vojska; in tako so kos za kosom odvzeli Avstriji, pragnili so postavne kralje in kneze, slednjiš oropili celo papeža. Vse to so učinili „mladi“.

Tudi na Českem nahajamo „mlade“. Posebno od letošnje spomladi so se popolnoma ločili od „starih“. Mladočehi so nič ne vstrašijo svojih bratov po imenu na Laškem. Kar zdaj vganjajo na Českem, se ne dá kmalu več dopovedati. Kakor so „mladi“ v Rimu postavili spomenik bogotajcu Jordanu Brunu na binkoštni praznik, tako nabirajo zdaj „mladi“ na Českem denar, da bi postavili spomenik nekemu Husu, ki je bil vže Lutrovega duha, akoravno je živel pred Lutrom, puntarski proti cerkvi in državi. Tudi ni nič Mladočehom škiliti bez mejo na Rusko. Vže se napravljajo, da bi sprejeli vero rusko; potem upajo bo prišlo tudi kraljestvo rusko.

„Mladi“ imamo vže nekaj let sem tudi na Slovenskem. Oni imajo svoje časnike, svojo tiskarno, svoje poslance. Pa ne govorimo zdaj o njih. Ni za to čas. Najbrže bodo taki, kakor so sploh „mladi“ stare in nove zaveze. Samo to še rečem, da njih sem je zasejano vže po vsem Slovenskem, in tudi vže prinaša obilega sadu.

LISTEK.

Krvavo stegno v trinajstih poglavjih.

Tretje poglavje. V tem se pripoveduje, kaj je vganjalo krvavo stegno zdaj sto let na Francozskem.

Obljubil sem zadnji pot, da ti bom še bolj debelih povedal o krvavem stegnu. Vse, kar smo do zdaj slišali, ni nič.

Kakor veš, štejemo letos 1889 let po Kristusovem rojstvu. Morda si vže zvedel iz kakega časopisa, kaj so letos obhajali na Francozskem. Ali celo veš, da je glavno mesto Francozkega Pariz? V to mesto te peljem. Prej ti pa povem, da tako velikega mesta ne najdeš blizo. Trst je proti njemu kakor vas. Ko bi zgnal skupaj vse ljudi z Goriškega, iz Istre, s Kranjskega, s Koroškega in še iz Dalmacije, bi komaj komaj napolnil cel Pariz.

V Parizu so letos obhajali stoletnico, pa vse bolj slovesno, kakor pred tremi ali štirimi leti Škrbinci stoletnico svoje fara. Da ti povem samo eno reč. Postavili so iz železa velikansk turo, ki sega do oblakov. Ima pa ta tura več nadstropij. Po teh so nastavili gostivne, plesavnice, kopeli itd. Gospoda so se pa go. en dol dali vleči, kakor je komaj. Čisto časnik so tiskali gor na turo. — „Nove Soče“.

No, kaj pa je bilo zdaj sto let v Parizu? — vprašaj vže nevoljno. Zadosti slabo, ako ničesar ne veš o tem; znamenje, kako slabo ali nič ne bereš Starè-tove zgodovine. V dvanajstem zvezku ti je namreč dosti napisal o francoski revoluciji. Vidiš, to je bilo. Zatorej pa le vzemi še enkrat v roke lupo zgodovino, ki je prav za te pisana — mi, kakor veš, beremo nemško in latinsko — in preberi jo prav pazljivo.

Vender je pa Starè nekaj zamolčal. Povedati bi bil moral, da je vso tisto strašansko kolobucijo na Francozskem provzročilo — krvavo stegno.

Tako je, ljubi moj. Ko je namreč krvavo stegno odraslo otroškim letom, je prihajalo prav razsajno. Krotiti ga ni mogel nihče. Povod je ropotalo, prevračalo stole in mize; tako da so stari in skušani možje začeli z glavo majati: kaj bo še iz tega stegna? Nič kaj prida ne bo.

Ne, nič kaj prida! Ko je vse po Francozskem podpihalo in podšuntalo, zdelo se mu je da je prišel pravi čas. Leta 1789 se je vganzdilo v Parizu; eklicalo je okol sebe vse svoje ministre, in potem ko je nekaj časa z njimi kuhalo, se je kar na enkrat začelo valiti po pariških ulicah. Zacoprlo je vsem, da so kakor obnoroli. Vsi zdijvani so začeli kričati: Egalité! liberté! Pa ti ne veš, kaj to pomeni. Francozko je. Egalité se pravi po naše enakost; le krvavo stegno je hotelo s tem reči, da so vsi ljudje enaki, kralj, da ni nič več kakor ovčar. Liberté je pa po naše prostost; po evangeliji krvavega stegna ni nobene postave več, nič, kar se vsazuje in ne vlada, pa tudi ne kaznuje, kakor neče „Slovanski Svet“, v katerega

piše tudi vrednik „Nove Soče“, da bi tudi cerkev vladala in kaznovala. Tako tedaj je Parizane naučilo krvavo stegno. A, si je videl?

In zbrale so se vse pariške babe ter šlo pred kraljevo hišo in kričale: Kralj! kralj! Krvavo stegno je namreč navlaš vže prej izpraznilo žitnice in izpihalo ves denar iz državnih blagajnic, tako da vbogi kralj, ni vedel voč, kako si pomagati. Presneto stegno je pa tem bolj pritiskalo in štuntalo, in ko ni vedel kralj kako in kam, je velelo družali moriti kraljeve stražnike, rogovitilo je po hiši in hotelo celo kraljico nabosti na železen drog. Lepe reči!

Pa to je bil še le začetek. Imelo je vže pripravljene svoje aposteljne. Ti so na njegovo povelje tirali kralja pred sodni stol, odvzeli so mu oblast in rekli so, da oni vse vkažejo. Kralj je vbežal iz Pariza, stegno se je pa privarilo za njim in ga srečno doteklo prej ko je všel s Francoškega. Od ti tega časa pa ga je skrbno stražilo. Vedel je kralj, kaj ga čaka. Leta 1793 mu je stegno kar glavo odsekalo, in konec je bil kraljestva. (Kakor vidiš, je krvavo stegno zdaj vender bolj omikano, ker brazilskemu kralju je dalo vsaj živemu v Evropo in mu naložilo celo nekaj milijonov, tako da bo imel zadosti za svoje potrebe do smrti.)

Zdaj še le je začelo na Francozskem kraljestvo krvavega stegna. Kaj je vganjala ta spaka! Da ti jih povem le en par. Cerkvam in samostanom je na en mah kar vse pobralo. Celih deset milijard, kar bi rekel po domače: deset tisoč milijonov (tako velikih števil se nisi učil pisati v šoli) je vkralo cerkvi in jih pozobalo; pa tako malo so mu teknil, da je vže

Toda — vprašal bi kdo — ako ne odločuje pri „starih“ in „mladih“ število let, po čem se pa ločijo? Na to vprašanje ni odgovoril, ako pokašem, zakaj se „stari“ imenujejo stari. Prvič zato, ker se držijo resnice, katere je stara, večna, kakor Bog. Laž je isnašel se le hudobni duh pred šest tisoč leti, in je potemtakem, ako jo primerimo z resnico, res še le mlada; sate ji tudi pravijo, da ima kratke noge: zrastle ni še. Drugič zato, ker se „stari“ povsod držijo starega, in novega ne vpeljujejo, ako ni prave potrebe. Zato se „stari“ navadno imenujejo konservativci t. j. taki, ki želé stare ohraniti. Tako bi „stari“ Čehi radi ohranili svojo slavno domovino celo in nerazdeljeno. Vroči „mladi“ na Češkem, kakor Čehi, tako Nemci, bi radi vse razdelili in razkosali. Kaj takega namerjavajo tudi tisti na južnem Tirolu, ki dišijo po „mladih“, in bi to deželo radi odkrhnilo od nemške Tirolske. „Mladi“ vseh barv bi tudi Avstrijo radi razkosali ter en kos dali Nemčiji, drug Rusiji, tretji Italiji itd. mej tem ko bi jo „stari“ radi ohranili celo in mogočno kakor je bila nekda. Tudi kmota bi „stari“ radi ohranili, da bi ne prišel na boben ali ne vtekel v Ameriko, zato se bojijo novih davkov nakladati in kar morejo varčijo; če se je staro pokvarilo, je rajši popravijo, kar se da, pa varčujejo se brez potrebe novo zidati, ker vse novo je — drago. „Mladi“ pa ravno narobe. Pred leti, ko so gospodarili v našem cesarstvu, so posestniki izdali Judu in Odehru, za zdali so — na dolg — Bog vé koliko milijonov; v državni kasi je vsako leto več zmanjkavalo, tako da je bilo treba vedno primanjkljaj zakrivati z novim posojilom. Kar smo pa „mladi“ od državnih jabol preganili in so začeli „stari“ nekaj vzkazati, je hvala Bogu, primanjkljaj od leta do leta se manjšal in prišli smo vse tako daleč, da bomo k letu prihranili si en milijonček. Res sicer, da je majhen, pa vender je nekaj, in to zadosti priča, da je vsekako boljše biti pod komandom „starih“ kakor pa „mladih“.

„Mladi“ potrebujejo poduka. Mi bi jih tako opominjali: Četrta zapoved veli, da se imajo starši spoštovati in „mladi“ v bogati. Slabo se godi narodom, kjer imajo „mladi“ prvo besedo in hočejo vse vzkazati. Zatorej je Bog vse starim Judem grozil z največjo kaznijo rekoč: „Dal jim bom otroke t. j. „mlade“ za vladarje!“ Govorijo, pišejo naj „stari“, „mladi“ na poslušanje in berejo. Š: v Šparti, pri starih ajdih, so stare tako spoštovali, da so kar obmolknili, ko je starček spregovoril; in ko je kdo „starih“ prišel v abor, so „mladi“ koj vstali in se mu s prostora vmaknili. Kako pa v naših časih!?

H koncu še nekaj. Kakor veš, imamo zdaj v Gorici dve „Soči“. Tej naši se pravi „stara“; ona pa, ki ji vkljubuje, se je krstila za „novo“. Po mojem mnenju bi si morala vtisniti na čelo pečat „mlade“. Ker prvič je njen oče vedno stal na strani „mladih“; drugič so njeni botri večinoma „mladi“; tretjič je njen vrednik, kot zaveznik „Slovenskega Sveta“, tudi eden „mladih“; četrtrič zagovarja in hvali može in pisatelje, ki so vsemu svetu znani kot „mladi“; petič se dá slaviti in ploskat si samo od „mladih“. Potemtakem rečimo ji ne „nova“, ampak „mlada“ Soča.

Bliža se novo leto. Gotovo ne boš hotel ostati brez lista, politika prirasla ti je k srcu. Veš tedaj kaj. Sezi v žep po štiri goldinarje in tiste soldiče, in pošlji jih tistim, ki izdajajo „stara“ S. č., ker, kakor sem ti dokazal, z „mladimi“ ni dobro še ovsu zobati. Z resnico in vero barantujejo kakor kramar s suknom, starost zaničujejo, za sabo pa ne puščajo kakor

v devetih letih zadolžilo se za družih 45 milijard! Ves zlati in srebrni denar je pred krvavim stegnom kar zginit. Promisli, za en sam cekin bi bil takrat dobil štirinajst tisoč v papirju. (Zdaj seveda bi ne mogel dati enega tudi za štirideset tisoč, ker še vidiš ga ne drugod, kakor na Judovem oknu, kadar prideš v Gorico.)

Pa kaj, da bi bilo vže zadovoljno z denarjem! Nič ne. Hotelo je tudi kri. Postavilo je v Parizu na trgu veliko sekire, ne za voće, ampak za ljudi. Kdor koli ga ni hotel moliti, odsekalo mu je glavo. Pa tudi po vsem Francoskem je postavilo take sekire; štiri in štirideset tisoč bilo jih je vred. Posebno je zlivalo želé nad duhovni. Pa tudi nad drugimi, kdor je le pokazal, da moli pravega Boga. Nekdo se je prekrizal, ko je blisknilo — in krvavo stegno ga je obsodilo v smrt.

Na zadnje je hotelo odpraviti tudi Boga. Okronalo je neko vlačugo in jo v procesiji peljalo v veliko cerkev, tam je vzelo z oltarja Mater Božjo in nanj posadilo vlačugo; potem pa jo je kadilo in pred njo poklekalo: to je naša boginja, to je naša pamet! Odpravilo je praznike, nedelje, požgalo cerkve, vlovilo papeža; sploh ne dá se z lepa dopovedati, kaj je vse učinilo krvavo stegno na Francoskem.

In take spakarije so letos Francozi slovesno obhajali? — rekel boš. Tako je, ljubi moj. Kaj ne da, potem pa naj kdo reče, da ni svet znorel?

Pa še nekaj sem ti hotel povedati. Veš, kdo tudi je letos šel v Pariz počastit krvavo stegno? Stavim glavo, da ne vgameš. Gotovo si vže slišal o Mladodéhih. Viš, prav t. so šli v Pariz. Stari znanci so

dolg brez npanja pa prazne mošnje. Pasti jim „mlado“ Sočo; naj jo tiskajo in berejo sami. Sicer pa tudi dvomim, ali ti vgaja učnost „mlade“ Soča. Tako n. pr. tista „soščalica“, v kateri je toliko latinskih oevirkov. Taki gotovo niso za kmetov želodec. Ako ravno — če je res, kar smo slišali — so jo tudi nekateri kmetje v Brdih podpisali. Ne pa, vedeti se mora, kar je vže pred leti nekdo pisal, da imajo namreč nekje tam v Brdih — če se ne motim, prav v Gradnem — visoko šolo, kjer sa kmetje učé latinščine, grščine, hebrejščine, sanskrita in druge take učene ropotije. Le od toč si razlagamo latinsko učnost nekaterih (ne vseh) briških kmetov. Za teba pa je najboljša, da ne obiskuješ takih visokih šol, ampak pridno šest dni kopaš, sedem dan pa moliš, ter bereš našo „stara“ Sočo, ki ti bo zmirou le to svetovala, kar ti je v častno in večno srečo.

Dopisi.

Z Dunaja 12. dec. (Izv. dopis.) — V prvi seji državnega zbora je bilo stavljenih veliko interpelacij posebno od strani levic, mej katerimi je najvažnija interpelacija pl. Plener-ja gledé českega državnega prava. Kakor se sliši, namerjava vlada v kratkem na to vprašanje odgovoriti, katero bo vse stvar pojasnilo; se vé, da nikdo ne more vgniti, bo li ta odgovor Čehom vgođen ali ne.

Tudi predlogov oá posameznih poslanecv je bilo v prvi in drugi seji mnogo; za vinske dežele je velike važnosti predlog g. grofa Coronini-a in tovarišev, kateri se glasi: „Pozivlje se e. k. vlada, da predlaga nemudoma za vatavno obravnavo novelo k obstoječemu carinskemu tarifu, s katero se dovoljuje carine oproščeno uvaževanje bakrenoga vitrijola v pobijanje trčne perunospore.“

V včerajšnji seji sprejel je državni zbor nujnost za obravnavo tega predloga; na to je predlagatelj vtemeljeval svoj predlog v kratkem a jednatem govoru in predlog se je izročil v obravnavo in prošlo carinskemu odseku. Upati je, da bo tudi vlada v predlog privolila, in da se torej za carinski znesek cena bakrenemu vitrijolu zniža, kar bo vinogradnikom zdatno koristi.

Kar sem zadnjič poročal o zedinjenji cele de-snice, je vse istinito in sedaj se vrejčujejo predlogi, ki se imajo vladi staviti, in dogovori bodo v kratkem končini. Za dežele, ki jih zastopajo konservativni Nemci in Slovenci, sti glavni točki: verska šola in materin učni jezik v ljudskih šolah; vredovanje je izročeno posebnemu odseku spretnih in skušenih poslancev, kateri bodo v kratkem svojo nalogo izvršili. Danas se ne bom spuščal v podrobnosti; le toliko naj povem, da gre za to: dati predlogu tako obliko, da bo mogoče doseči versko in narodno šolo tudi v tistih deželah, v katerih so konservativci in Slovenci v deželnih zborih v manjšini. To se bo dalo doseči po tem načinu, da se v državno postavo sprejme le načelo za versko in narodno šolo, ker vse drugo spada v področje deželnih zborov.

Ako pa načelo izroče, da mora biti na ljudskih šolah poučeni jezik izključivo le materin potem morejo to načelo sprejeti v dotično deželno postavo tudi deželni zbori; potem pa se ni več bati, da bi ne bil tudi na Koroškem in Štajerskem za slovensko

s krvavim stegnom.... Zatorej pa se se poleti po železnici peljali k njemu na gosti, akoravno niso naš cesar in ministri radi videti. Pa kaj jim mar za cesarja? Ko so pa tje prišli, so jih bili vsi veselji in so jih na povelje krvavega stegna častno sprejeli in pogostili. Med njimi prvi je bil tisti Pollipny, ki je nedavno pripeljal Mladodého tudi na Slovensko. Morda, še veš, kako so jim takrat streljali po Kranjskem in jih častili. Pač niso vedeli Kranjci, da Podlipnyska srajca diši po krvavem stegnu. Menim, da zljaj bi jih vse drugače pogledali.

Ne smem pa skleniti tega poglavja, da bi ti še nekaj ne povedal o prvih ministrih ki jih je imelo krvavo stegno v francoski revoluciji. Le nekaj ti jih imenujem: Condorcet, Danton, Desmoulius, St. Just, Robespierre. Veliko lepega o teh možeh je vže pisal „Zvon“, ki ga je nekda izdajal Stritar na Dunaji. Posebno se je tu hvalil zadnji junak Robespierre. — Povem ti resnico: vsi ti ministri krvavega stegna so bile prave, žive spake, ki so samo človeško kri pile, in Boga preklinjale, da se je nebo in zemlja tresla. Največ pa jih je vganjal Robespierre. Skoraj bi človek mislil da je bil Antikrist. In vender ga imenuje „Zvon“ poštenega, čudovitoga junaka, njegovo življenje je čisto, neoma deževano, z gledno! Tako se je postopil pisati Stritarjev „Zvon.“ Kaj bi tedaj rekli o takih, ki se predrznejo Stritarja hvaliti? Tako pa dela „Neva Soča.“ Jaz mislim, da samo krvavo stegno bi ji k temu ploskalo!

otroke na ljudskih šolah le slovenski jezik kot učni, v Istri pa za hrvaške otroke hrvaški, za slovensko slovenski.

Zahteve českega in poljskega kluba mi niso znane, pa te tudi vas bodo manj zanimale; le toliko morem trditi, da sta se ta kluba odločno izrekla, da bosta na vsi moč podpirala zahteve konservativnih Nemcev gledé verske šole in Slovencev gledé narodne šole. Ker se bo znana šolska novela naučnega ministra obravnavala še v gosposki zbornici, je sklenila deznica, da si bo prizadevala pridobiti za svoja načela tudi večino gosposke zbornice.

Prvi faktor, desnica in ob enem večina držav-nega zbora, se je torej popolnoma zedinila gledé svojih tirjatev od vlade, kaj pa visoka vlada? Načelniki desnice so se v tej zadevi z vlado vže začeli pogovarjati, in ker je obstoj vlade odvisen od des-nice, upati je, da se bo tudi ona vdala in spolnila te pravične in opravičene tirjatve, ki so itak jako skromne.

Sneg in hud mraz je tukaj še na dnevnem redu, in Dunaj je sedaj Sibiriji podoben.

Iz goriške okolice. 11. decembra. — „Štiri in dvajset“ — Kaj je to? Vganjka je res, in rešitev njena bo za marsikterega neverjetna pri sedanjih razmerah.

Ako si šel kedaj ob nedeljah po leti ob 6. zjutraj okoli Gorice v kako stransko vas, si gotovo kakikrat videl celo trumo bledih, kilavih, vtrujenih, zaspanih deklie, ki so kakor pijane proti domu šle, in rade bi bile hitelo. Na vprašanje, kje so bile, in kam gredo, bi bile odgovorile, da so delale „štiri in dvajset“, in da gredo zljaj domov. Pa kaj to pomeni? Vboge deklie se vračajo iz fabrike, kjer so delale 24 ur zaporedoma. Tako fabriko imamo v goriški okolici — vsem dobro znano. Tam morajo v boge deklie večkrat delati ot sobote zjutraj od 6 do nedelje do 6 zjutraj — torej celih 24 ur brez nehanja. To pomeni pri teh pomilovanja vrednih beseda „štiri in dvajset.“

Bodi mi dovoljeno ponižno pa resno vprašanje: 1. Imamo v Avstriji obrtniško oz. fabriško postavo? Kako se izpolnjuje v prej omenjeni fabriki? Kaj govori o ženskih delavkah, o ponočnem delu, o trajnosti tega — in o „štiri in dvajsetih.“

2. Kdo mora paziti, da se postava izpolnjuje? kaj pravijo k temu obrtniški nadzorniki, ali kakor se že ti višji vradniki imenujejo? in pomočniki, ki so jim bili, če se ne motim, pred kratkim pridjani?

Nadzorniki in njih pomočniki imajo, če smo prav zvedeli, velikanske plače; kaj, ko bi se te in njih pomočnikov razdelilo mej vboge ženske delavke, ki morajo delati po 24 ur zaporedoma?

3. Kje na svetu se dela še „štiri in dvajset.“

Iz bližnje okolice goriške. 10. decembra. —

Doslednost in odkritosrčnost sti dve lepi lastnosti, ki bi morali dčiti vsakega človeka, posebno pa tistega, ki ima z drugimi ljudmi veliko opraviti, ki so poda v javnost in se sili biti celo narodov voditelj, ker, kakoršni predstojniki, taki podložni, kakoršni stariši, taki otroci, kakoršen pastir, tako navadno tudi ovec. In kakor doslednost človeka diči, tako je graje vredna njegova nedoslednost. In prav to ne doslednost je Vaš list že parkrat gajal nad dr. Gregorčič-em; tudi meni se zli, da je on k večjemu dosleden le v tem, da hoče na vsak način, da bi moralo vse iti po njegovi glavi, kakor da bi bil prevzel on vso učnost in previdnost v zakup in da bi morali vsi tako plesati, kakor jim on gode in žvižga, če ne, pa izstopi iz društev, vstanovi za svojo osebo in v hvalisanje svoje osebe celo nov list, položi tudi poslaniški mandat, odvzame s tem slov. poslancem očen glas, ki bi bil mnogokrat prav potreben, in provzroči tudi občinan vsled dopolnilne volitve mnogo brezpotrebni stroškov. Ali ne samo, da dr. Gregorčič ni doleden jaz pa sem začel tudi dvomiti nal njegovo odkritosrčnostjo. In li veste, zakaj? Hitro Vam povem. Z veliko pazljivostjo sem čital Vaš zadnji list; huda je bila „Soča“ res, ali vender dostojna in ne osebna, ker ona kritikuje le javno človekovo delovanje, ne prestopi pa hišnega pragga, da bi koga zalezovala in napadala v njegovi sobi in njegovem privatnem življenji; to delo prepustite dr. Gregorčičevi „Novi Soči“. Mej članki, dopisi in noticami v „Soči“ naletel sem tu li na članek: „Malo pojasnila je treba“. V resnici Vam povem, članek je od konca do kraja zanimiv, veliko reči mi je pojasnil in v marsičem tudi oči odprl, in o marsikateri reči sedaj drugače mislim, če so se sploh dogodki v slov. klubu tako vršili, kakor je tam popisano; da bi se pa ne bilo vse tako go-dilo, nimam razga dvomiti, ker, kakor se vsaj meni dozdeva, prihaja ta članek iz poslaniških krogov; kdo pa more biti boljše poudčen o tem, kar se v klubu godi, kakor poslanci sami; ne verjamem pa, da bi poslanci pošiljali mej svet neresničnosti in hoteli s tem slepiti svoje volilce.

V tem „pojasnilu“ čitam, da je hotel dr. Gregorčič še 5. novembra, da naj se slov. klub, kakor je predlagal posl. Cerin, ne razpusti in da naj ostanejo vsi poslanci skupaj in da je tedaj nameraval tudi dr. Gr. še dalje obdržati svoj mandat; ali ker je večina slov. poslancev spoznala, da z dr. Gr. in dr. R. složno delovanje v enem in istem klubu ni več mogoče, se je slov. klub razpustil. Koj drugi dan, t. j. 6. novembra odloži poslanstvo dr. Gregorčič. Ko to prečitam, spomnim se koj pisma dr. Gr., objavljenega v „Novi Soči“ št. 2., v katerem on naznanja, da odda mandat zopet v roke svojih volilcev. V tem pismu navaja dr. Gr. tudi razloge, kateri so ga privleli k temu koraku. On piše: „Od vsaki strani čujem glasove, kako so nekateri moji prijatelji napeli vse svoje moči, da bi me pred razumništvom in narodom poobrili, in to na načine, ki me močno bole, kajti vse take govorice norčujejo se z dejansko resnico. — Vse moje dosedanje delovanje je namreč le koristolovno in pri vsakem koraku v svojem javnem delovanju da iščem le sebe in svojih koristi. — In take govorice so začeli nekateri širiti na način, ki mi grené vsako nadaljno delovanje. Izpodbijajo mi prijateljstvo in spoštovanje celó pri takih osebah, ki so mi bile vselej prijazne. Razširile so se take govorice in taki nazori celó v krogu, od katerih bi ne bil tega nikoli pričakoval. — Co imam to „pojasnilo“ zadnje „Soča“ pred očmi, potem pa v rosnici povem, da mej navedenimi razlogi dr. Gr. in odložitvijo poslanstva ne najdem prave zveze, cela stvar mi je neka vganjka. Jaz bi le to rad vedel, kdaj je se se te govorice trosile in kdaj je dr. Gr. za nje zvedel. Če so se taka obrekovanja in nerazumnišča, žaljive vesti, zaradi katerih bi bil on mandat odložil, o njem razširjale vže pred 5. novembrom in če je on vse ta dan pred klubovo sejo za vse to vedel, kako se je mogel on še v klubovi seji potegovati se, da naj vsi poslanci slov. skupaj ostanejo in naj složno delujejo; s temi besedami je on pač razodel in dal na znanje, da hoče še ostati poslanec. Veliko verjetno tudi ni, da bi se bile tiste govorice, ki so stale dr. Gr. mandat, trosile sicer okoli vže pred 5. nov. in da bi bil on za nje zvedel še le ta dan in sicer po razpustu slov. kluba ali pa 6. nov., ko so je poslanstvu odpovedal. Še manj verjetno je, da bi se bile tiste žaljive vesti razširjovale po noči od 5. do 6. novembra in da bi je bil on zvedel še le na dan svojega odstopa. Naj stvar sukam in obračam, kakor hočem, zdi se mi najbolj verjetno, da tedaj niso morebitna sumničenja in obrekovanja silila dr. Gr. k odstopu, ampak da je treba kje drugod iskati pravega vzroka, zaradi katerega se je on poslanstvu odpovedal; ali ta vzrok dr. Gr. svojim volilcem prikrije in zamolči. Tukaj nam celo zadevo še le razkrijejo ti objavljeni dogodki, ki so se vršili v slov. klubu; ti dogodki, in ne sumničenja in obrekovanja, so dr. Gr. nekako moralno primorali, da je 6. novembra, mej tem ko je še dan poprej hotel ostati poslanec, odložil svoj mandat, in sicer zato, ker večina slov. poslancev ni mogla več z njim izhajati in ga ni hotela imeti v svojem klubu. Meji se tedaj vse zdi, da dr. Gr. v svojem pismu do volilcev meče tem le pecek v oči; on bi bil naj bolje storil, ko bi bil svojim volilcem resnico povedal in jim kar naravnost pisal nekako tako le: „Volilci! Jaz bi bil prav rad ostal Vaš poslanec in tudi ud slov. kluba, ali zunaj kluba sem hotel, ker nisem bil voljen v dež. odbor, svoji „Novi Soči“ naročevati, da naj napada večina slov. poslancev in naj jim preskrbi nekoliko nezaupice. S tem mojim postopanjem pa se niso vjemali nekateri slov. poslanci, in jaz jih nisem mogel prepričati, da je 2. več kakor 7, in da se mora od zdaj naprej večina pokoriti in podvreči manjšini; na zadnje pa so bili ti poslanci še tako poradni in hudomušni, da so me kar izbacili iz svojega kluba. Iz navedenih razlogov, predragi volilci, izročim zopet dan mi mandat v Vaše roke; le to Vas še prosim in se Vam priporočam, da me, ko pride dopolniti volitev, ki bode Vas zaradi moje trme stala nekaj stotakov, zopet počastite z mandatom. Med tem bom vže skrbel da vničim svoje sedanje nasprotnike in da o svojem času dosežem svoj namen. Z Bogom!“ Tako nekako bi bil moral dr. Gr. pisati svojim volilcem, in potem bi bili vsi vedeli, pri čem da smo.

In veste li, g. vrednik, zakaj sem Vam te vrste napisal? Vzrok je ta le: objavljeni dogodki v slov. klubu, govorjenje dr. Gr. in pismo njegovo do volilcev me vedno bolj potrjujejo v mnenju, da ravnanje dr. Gr. ni bilo pravilne in odkritostno; in meni se vedno bolj vsiljuje misel, da dr. Gr. edno misli, drugo govori, tretje piše, četrto dela. Amen. (Prav tako je! Vred.)

Politični razgled.

Kar smo zadnjikrat na tem mestu iz drugih listov zabeležili skoraj kot vže dognano stvar, češ da se klub, čegar predsednik je bil odstopivši princ Liechtenstein, spoji z Henwartovim v ednega, se ni vresni-

čilo, ampak oni klub ostane tudi za naprej poseben klub, hoče pa vendar še bolje biti v ozki zvezi z drugimi desniškimi klubi, ali neki pogoj vendar le stavi in sicer, da se vže enkrat reši šolsko vprašanje in da se ljudska šola zopet postavi na verska tla. Kako da se bode to zavozlano vprašanje rešilo, je v resnici težko, vže zdaj previditi. Nemški konservativci si želé s a m o v e r s k o š o l o, ker pri njih narodnost ni v nevarnosti. Čehi in Poljaki pravijo, da šolske zadeve spadajo v področje dež. zborov, drugi poslanci na desnici in med njimi posebno Slovenci zahtevajo, da se ima v ljudski šoli dati poduk v materinem jeziku, ali ko bi se dež. zboru prepustila rešitev šolskega vprašanje in ob enem tudi določitev podučnega jezika, potem bi bili Slovenci na Primorskem, Štajerskem in Koroškem in v Istriji tudi Hrvati, ker so v teh zborih v manjšini, še na slabšem, kakor sedaj in izročeni na milost in nemilost nemški, oziroma italijanski večini. Res radovedni smo, kako bodo poslanci našli pot iz tega labirinta, ne da bi razpadla večina in za njo šlo tudi sedanje ministerstvo*). Dež. zbor vže skoz tri seje razpravlja novi mornarski red; v seji 10. dec. je stavil grof Coronini nujni predlog, da bi se smel kupreni vitrijol priznan kot gotovo sredstvo proti peronospori, vvaževati brez colnine; važnost predloga je bila sprejeta in colnemu odseku naloženo da o predlogu, če mogoče, poroča še pred božičnimi počitnicami. Vlada je tudi predložila cesarsko naredbo z dne 6. okt. 1889, ki dovoljuje podporo in predplačila po nesrečah prizadetim na Gališkem, v Šleziji in Bukovini dalje tudi ces. naredbo z dne 29. okt. t. l., ki dovoljuje podporo vsled povodenj preplavljenim krajem na Tirolskem in Koroškem.

Baron Pino, bukovinski predsednik je zaradi nevarne očesne bolezni vdobil daljši odpust, nadomestoval ga bode med tem dvorni svetovalec grof Pace. Kam človeka strast zapelje, pokazalo je mlado češko mestno starešinstvo Kutne gore. O husitih se sploh govori in piše, da so bili roparji, požigalci in da so kar le s cepci mahali po svojih nasprotnikih; to očitanje je mestne očete v Kutni gori, ki se smatrajo kot potomce pravih husitov, tako razdražilo, da so dr. Riegerju, voditelju češkega naroda, ki je ob ednem tudi časten meščan Kutne gore, pisali, naj jim vrne diplom častnega meščanstva.

Med rimsko stolico in rusko vladjo je gledé imenovanja katoliških škofov na Ruskem prišlo do porazumljenja; v prihodnjem konzistoriji, ki ima biti v kratkem, bode papež imenoval več škofov na Ruskem.

Tako nekako, kakor je storila italijanska večina isterskega zbora, da je poslanca, voljenega jednoglasno, ovrgla, dela tudi francoska poslaniška zbornica; tudi ta je ovrgla volitev Boulangerjevo, in zraven pa priznala veljavno izvolitev nasprotnega kandidata Joffrin-a, akopprav je imel ta za več tisoč glasov manj. Tudi tukaj tedaj: moč velja več, ko pravica.

*) Pot, se zdi, se je že našla. Glej dopis z Dunaja. Vred.

Domače in razne vesti.

Dvomiti mora vže človek, ali bivamo v katoliškem mestu, v katoliški deželi. V četrtek, 12. t. m., je predsedništvo „Katoliškega društva za Goriško“ povabilo svoje ude iz mesta in z dežele na občni shod. Prišlo jih je pa vseh še ne dvajset. Zborovanje se je moralo odložiti, ker ni bilo zadostnega števila navzočih. Res, žalostno! In vendar je to edino katoliško društvo za mesto in deželo, za Slovence in Italijane! In vendar so bile točke, ki so se imele razpravljati, tako važne! Mej drugimi se je imelo posvetovati gledé sp. pnega romanja na sv. Goro, ki bi se osnovalo to spomlad; potem vprašanje o povspenjanju katoliškega slovstva mej nami. Vse zastoj! Gorico tlači vže od nekaj neka črna mra. Vse spi; nihče se ne gane. Pač pa se gibljejo libe-

ralci in Židje. Res, slepi moramo biti, če tega ne vidimo. Kmalu nas bodo pregnali iz lastne hiše, kakor jež lisico. Pa mi ne zaključimo lisčjega imena. Ravno nasprotno. Trpimo Slovenci in Lahi. Zakaj? Zato, ker se držimo v svak svojem kotu, roke križomi in — naj gre, kakor hoče! In res, gre prav tako, kakor hoče — liberalec in Žid. Ne vem, ali je mej-sebojna mrznja, ali boječnost, ali kak vrag, ki vse zadržuje. Samo to vemo, da gre slabo, slabo. Zamera gor, zamera dol — to ni prav, to ne sme več biti! Zdriniti se moramo in se združeni mi močmi bojevati se proti skupnemu sovražniku! — V torek se spet snide občni zbor ob 11. uri. Bomo videli, kaj bo.

N. Velič. presvitli Cesar darovali so občini Štanjel 100 gl. za nov zvon.

Udri, udri, mah na mah! Eden za drugim: „Nova Soča“, „Edinost“, „Slovenski Narod“, „Brus“, „Slovanski Svet“ e tutti quanti se neprenehoma zaganjajo v dr. Mahniča, tako da se človek nehoče spominja Kosenkovega: Udri, udri, mah na mah! Nad vse reponči se pa „Edinost“. Pride vže na vrsto. Sicer pa, če bi bili pametni, bi molčali. Dr. Mahnič je namreč čudne narave. Koža se mu je tako vtrčila, da je neranjiv kakor Siegfried v znani nemški pravljici, kateri se je baje kopal v smajevi krvi. Čim bolj ko se nas nabija, tem bolj odbijamo. In če smo bili prej železni, postanemo potem jekleni. V boji nam raste pogam. Korajža velja. Še nikdar pa v življenju nismo bili tako korajžni, kakor ravno zdaj. Kar zavriškali bi!

Iz srednjih Brd so nam piše: V sodnji številki je prinesla „Nova Soča“ neko „Sozialnico“ dr. Gregorčiču, katero mu je isročila posebna deputacija in katero je podpisalo lepo število vplivnejših mož. Jaz ne vem, kdo so vsi tisti, ki so to „sozialnico“ podpisali, ali zdi se mi in se tudi govori, da jo je podpisal predsednik „Slov. jez“, nekateri učitelji, ki so tudi podpise pobirali, in morda tudi še nekateri, ki imajo pa tukaj pri nas malo ali skoro nič veljave. Kako veljavo da ima „Slov. jez“, so prav lepo pokazale zadnje deželnozbornske volitve v kmeških občinah. To društvo se je pred in med volitvami tako repu-dilo, kakor da bi stala na njem vsa Brda, ono je na svojo roko postavilo kandidate za goriško okolico, in glej kaj je bilo in kaj se je zgodilo na dan volitve? Nobeden Bric ni glasoval za „Jez-ove“ kandidate, ampak vsi briški volilci so pustili to društvo na cedilu. Ne zadostuje še veliko pisati in še več kričati, ampak poprej si je treba priboriti še potrebne veljave. O tej „sozialnici“ se je razgovarjalo tudi Šmartinsko starašinstvo, ki je bilo zbrano v torek 10. t. m. Staršine vendar postavno zastopajo občino, in vsi staršine so izjavili, da se nobenemu ni dala v podpis ta „sozialnica“ in da sploh nobeden o nji ni nič vedel, dokler je ni prinesla „Nova Soča“. Vsi staršine so se pa izrekli, da se popolnoma vjemajo z večino dež. poslancev in da sim obžalujejo g. dr. Gregorčiča, kot delavno in izvrstno mož, da se je dal zlorabiti po nekaterih ljudeh.

Opazka vredništva. Bog ve, ali bode „Edinost“ prinesla tudi ta kratek dopis.

Kranjski deželni zbor je sprejel resolucijo, da naj deželni odbor stopi v dogovor z vlado, da se tudi v viših razredih latinskih šol vpelje slovensčina kot učni jezik.

Č. g. Gregor Einspieler, deželni poslanec, se je v koroškem dež. zboru kaj izvrstno potegoval za človeške šole.

Potovalnega učitelja kmetijstva mesto razpisuje namestništvo v laških delih Primorskega z letno plačo 1000 gld. in s potnim prispevkom 850 gld. Prosvitci morajo dokazati znanje nemškega, italijanskega in deloma (sic!) tudi slovenskega jezika.

Na Dunaji gospodarijo še vedno Judje in njih prijatelji liberalci; mesto odstopivšega župana Uha bil je voljen za župana liberalec dr. Prix; „združeni kristijani“ so dali dr. Laegerju 29 glasov.

„Matica Slovenska“ v Ljubljani začela je razpošiljati društvene knjige. Udje dobe troje knjig: Letopis, dr. Lampetovo „Dušeslovje“ in Erjavčevih izbranih spisov II. zvezek.

„Drobtinice“ letnik XXIII. vredil je č. g. dr. Lampé v Ljubljani. Priporočamo posebno č. duhovščini, da jih širi mej kmetiskim narodom.

„Südmark“ imenuje se novo društvo, katero ima namen kupovat slovenska posestva in jih zaostoj ali proti mali najemnini dajat nemškim hlapcem. Kar ne ponemčuje zadosti „Schulverein“ na šolskem polji, hoče še „Südmark“ na gospodarskem.

V Gradci je vmrl L. baron Lilienthal, mož daleč znan po svoji radodarnosti; njegova zapuščina znaša nad 7 milijonov in je v rokah se-kovekega škofa.

„Edinost“ piše v 98. številki, da je dr. Mahnič krenol jo „lutrovim potom“. Čudno, da niso še dr.

Mahnica odstavili od službe v bogoslovju. To bi seveda želali sotrudniki in dopisovavci listov „Edinost“, „Slovenski Svet“ et Comp.

„Brusa“ imenoval je nedavno „Domoljub“, za kapa ali kloako „Slovenskega Naroda“; kar je „Sl. Naroda“ predebelo za javnost, je dobro „Brusa“. V lep, avitel papir zavijajo golo blato!

Goriška jadikovanja. Jadikoval naroden goriški postopač. V Gorici 1889. Tiskal Paternolli. Založil pisatelj. To je naslov najnovejše knjižice izšla v Gorici. Zdi se, da je oni „naroden goriški postopač“ znani v aški pohajač. Vbogi Pegaz, kam te še vprejajo!

Še enkrat dr. Lisjak in slovensko bralno in podporno društvo. V predzadnji številki smo pisali, da je dr. Lisjak izgubil službo pri tem društvu kot zdravnik, ker ni oddal svojega glasu za odborništvo dr. Gregorčiču. V zadnji pa smo sprejeli kot stvaren popravek „poslano“, v katerem odbor istega društva imenuje našo izjavo kot neresnično in izmišljeno. Mi nečemo še enkrat trditi tega, kar smo pisali; ali svojim čitateljem podamo to-le v resni prevdarek in rassodbo. Kakor je naša znana, sta bila in sta še pri bralnem in podpornem društvu nastavljeni dva zdravnika; do zdaj sta zdravniški posel opravljala dr. Lisjak in dr. Gressič, od zdaj naprej pa si bodeva to delo delila dr. Rojic in dr. Gressič.

Društvo in tudi njegov odbor sta želela in še želita, da bi ta dva zdravnika ne stanovala preblizu skupaj, če mogoče, na dveh nasprotnih straneh mesta. Dr. Rojic stanuje menda doli blizu poštnega vrata, dr. Gressič v someniških ulicah, dr. Lisjak pa konec gosposkih ulic blizu Koronja. To društvo se imenuje tudi slovensko, ker so njegovi udje, kakor ališimo, samo Slovenci. Tudi izmed teh zdravnikov je dr. Rojic odločen Slovenec; dr. Gressič je po svojemu očetu sicer hrvaške krvi, a rodom je Gorican, kakor se nam pravi, bolj laški vzgojen, in sploh ni, vsaj ne, da bi mi vedeli, ud nobenega slovenskega društva; dr. Lisjak je slovenski narodnjak od nog do glave, on je ud slovenske Matice, družbe sv. Mohora, slovenske goriške čitalnice, podporni ud slovenskega bralnega in podpornega društva in društva sv. Cirila iz Metodija, tudi se v zadnjem času ni stavil nobeden slovenski spomenik, da bi tudi on ne bil segel v svoj žep. Tega meša tedaj je slovensko bralno in podporno društvo odstavilo, ne da bi bilo navedlo kakih razlogov, obdržalo pa je — vsaj tako se govori — zdravnika, ki ni Slovenec, ki zraven tega proti naglašanemu in povdarjanemu načelu v podpornem društvu stanuje še bolj blizu drugega društvenega zdravnika kakor dr.

Lisjak. K tej opazki ne damo, ker tudi stvarnih popravkov radi ne sprejemamo, nobenega komentara, ampak to prepustimo čitateljem, oni naj čitajo s prevdarem in na to naj sodije sami.

Kam spadajo cerkveni računi? „Nova Soča“ še zdaj ne vé, da jih pregleduje in potrjuje nekdo v kn. nadškofjski pisarni. Ona misli še vedno, da ti računi in druge cerkvene zadeve, kakor tudi prestopki duhovnov spadajo v njene lepe predale in pred sodni stol njenega občinstva. Res, pravo demokratično postopanje! Pa kaj, saj zna podložne vernike hujskati celo proti lastnemu dušnemu pastirju! Hočeš, ljubi sestra, da ti povemo, kje si to storila?

Rožinski t. j. Gabrček, vrednik „Novo Soča“, sotrudnik „Sl. Sveta“, se opravičuje, da ni pisal za cirilo-metodijako cerkev, odkar je zvedel, kaj je Prevz. nadškof pri cecilijanskem shodu letos govoril. Hoče nas tedaj preveriti, da mu je kaj za škofovsko besedo. Ali pa se g. Rožinski še spominja pastirskega lista peteriš škofov od predlanskim, v katerem so strogo prepovedali razpravljati vprašanja v liturgičnega jeziku po časopisih?! In vendar se je Rok predramil po škofovski okrožnici razpravljati cirilo-metodijako zadevo v „Sl. Sv.“ in sicer ne enkrat, ampak večkrat, in sicer na način, kakor smo ga zdujčji naznačili!

„Influenca“ je bolezen, ki je začela se širiti po nekih mestih. — Časniki so poročali o tej bolezni že pred mesecem, da rassaja v Petrogradu. Konstatovano je, da se je prikazala tudi na Dunaji, v Brau, v Lvovu, v Berlinu, v Parizu, in kakor se danes govori, tudi — v Gorici. — Profesor Nothnagel pravi o tej bolezni: Ni dvomiti, da je vzrok bolezni kak bakterij. Znamenja te bolezni so tista kakor pri mrljici.

Listnica vredništva. — Gledé goriškega razkola došlo je vredništvu zadnji čas toliko vprašanj, da nam skoraj ni mogoče na vsa odgovarjati v privatnih pismih; vedite, da vrednik za nima baviti edino z vredovanjem tega lista, ampak on ima še drugega dovolj. Zato odgovarjamo na razna vprašanja kar tukaj. Goriški razkol sti provzročili dve reči: in sicer liberalna „Soča“ in deželno odborništvo, ali, da naravnost povemo: dr. Gregorčič je razkol zakrivil, ker dr. Gr. se od onih dveh reči ne dá ločiti. Dr. Gregorčič se sicer zvijs in hoče provzročenje razkola drugim podčitati. Dr. Gregorčič, tudi, da je razkol nastal, ker je dr. Tomklič kot pooblaščenec

hajati dve „Soči“; tega pa on ne pove, zakaj da je da tega prišlo in moralo tudi priiti. Seveda dr. Gr. bi bilo najljubše, ko bi bila izhajala pod njegovo firmo le edna „Soča“ in sicer taka, kakršna bi bila v gajala njemu in njegovim namenom; a prav tega nismo marali. Le prečitajte še enkrat zadnje tri ali štiri liste „Soče“ pod Gabrčekovim, oziroma dr. Gregorčičevim vredništvom, in boste videli, kaj je tam čitati, ali ni bila „Soča“ postala pravi „Revolverblatt“, ali ni bila polna osebnih napadov in žaljenj na osebni časti. In ti na osebni časti žaljeni, zaslužni možje se niso mogli nikjer več braniti, „Soča“ jim je bila svoje predale zaprla, ker je hotela služiti le dr. Gr.; drugi slovenski listi, fakov „Sl. Narod“ in „Edinost“, so tudi bili pod vplivom dr. Gr. in njegove goriške stranke; edini „Slovenec“ je bil prinesel par dopisov pojasnjočih goriške razmere, ali na zadnje se on ni hotel sprejemati dopisov, ker je menda mislil, da so razmere pri nas take, kakor jih popisujejo drugi listi. In temu hlepčevanju „Soče“ edini dr. Gregorčičevi os bi se je moral kosce storiti s tem, da se je Gabrčkova ovlzelo vredništvo in oddalo v roke, ki se ne vjemajo z dr. Gr. politiko, kar pa gotovo njemu najmanj vgaja. „Hise iliac lacrimae“. Kar pa zadeva značaj dr. Gr., moramo mi, ki ga poznamo skozi leta in leta, ki opa-

zajemo na licu kraja in od blizo njegovo javno delovanje in ga tudi ne sodimo po njegovih člankih v „Soči“, izreči o njem to sicer ostro, p.: vendar pravično sodbo: da je dr. Gr. popolnoma nesposoben za narodnega voditelja na Goriškem. Velč. g. v gorah. — Poslanih pet forintov smo prejeli. Lepa hvala! Kakor nam pa pišete, mislijo nekateri gospodje o novem letu pustiti obe „Soči“, ako se prej ne spravimo. Nam se zdi to čudno. Kaj boste pa potem brali? Ali se bo pa prišlo do sprave, ne moremo prerokovati. Kaže slabo: Ručemo vam pa, da mi smo kar je bilo mogoče storili za spravo z dr. Greg. Pogoji je znani. Nismo pa dosegli ničesar. Zatorej hočemo tržno in nevpogljivo stati. O izidu ne dvomimo. Nič ne dé, ako bi nas morda eden ali drugi zapustil. Pogum nam daje resnica in čista vest. Da bi pa ljudski učitelj, ki je to lani na Livku podučeval otroke abecedo, razlagal sam profesorjem, nam duhovnom, sv. Pavla in rodil našo politiko ter govoril na Goriškem prvo besedo, tega ne bomo nikdar trpeli; toliko ponosa pa vendar imamo, in upamo, da z nami tudi večina naše duhovščine. Sprejmite izraz našega spoštovanja. — G. dopisniku Tominu ..Prihošnjic!

sloven.

Polna

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji & zavitki, kateri niso pravi „Franck'ovi“, ampak

goljufivo ponarejeni! —

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „Franck'ovo“ kavo, ktera pa je le prava s temi registriranimi markami:

varstvena znamka.

varstvena znamka.

varstvena znamka.

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z poskusom

prave Franck'ove kave.

Za črno kavo: 4 žlicami kavinih zrn - 1 žlica Franck'ove kave.
„mlečno“ : „ 3 „ „ - 1 „ Franck'ove „

D. 2669 Nr. 9 IV.

J. W. E.

Arhajatelj in odgovorna vrednik: M. KORBIC. — Hilarijanska tiskarna v Gorici.